

ด้านการศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดปีการศึกษา 2563

สังกัด	ปีการศึกษา 2563 (โรง/แห่ง)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	448
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	151
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2	157
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3	108
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19	31
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเลย	2
คณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเลย	7
สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย	14
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	29
องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น	26
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	4
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	15
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน	8
รวม	551

จังหวัดเลยมีสถาบันการศึกษาจำนวน 551 แห่ง ดังนี้

- สถานศึกษาสังกัดเทศบาล มีจำนวนโรงเรียน 7 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวนโรงเรียน 151 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวนโรงเรียน 157 แห่ง
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวนโรงเรียนสังกัด สพฐ.จำนวน 108 โรงเรียน
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยม เขต 19 (เลย – หนองบัวลำภู)
จำนวนโรงเรียน 52 แห่ง ในจังหวัดเลย 31 แห่ง จังหวัดหนองบัวลำภู 21 แห่ง

วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 7 แห่ง

- วิทยาลัยเทคนิคเลย
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย
- วิทยาลัยอาชีวศึกษามหานครเลย
- วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย
- วิทยาลัยการอาชีพวังสะพุง
- วิทยาลัยเทคโนโลยีเลยบริหารธุรกิจ
- โรงเรียนมูลมังหลวงปู่ชอบฐานสโม

อุดมศึกษา 4 แห่ง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเลย วัดบ้านปากหมาก

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย มีสถานศึกษา 14 แห่ง
ตารางที่ 2 จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2563

สังกัด	ครู และบุคลากรทางการศึกษา (คน)			
	ผู้บริหาร	ครู	บุคลากร	รวม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	429	3,982	1,005	5,416
- สพป. เลย เขต 1	140	1,168	396	1,704
- สพป. เลย เขต 2	148	1,239	128	1,515
- สพป. เลย เขต 3	88	340	62	490
- สพม.19	51	1,179	376	1,606
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเลย (สศศ.)	2	56	43	101
สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดเลย (สอศ.)	24	151	165	340
สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย (กศน.)	24	14	202	240
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	29	550	23	602
องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	26	289	92	407
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (อว.)	66	473	37	576
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเลย (พศ.)	15	171	-	186
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)	8	35	15	58
รวม	621	5,665	1,539	7,825

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2562

ระดับชั้น	สังกัด สพฐ.	สังกัด สอศ.	สังกัด กศน.	สังกัด ตชด.	สังกัด อว.	สังกัด สช.	สังกัด อปท.	สังกัด พศ.	รวมทั้งสิ้น
ปฐมวัย	9,433	-	-	127	164	3,841	2,310	-	15,875
ประถมศึกษา	34,240	-	1,767	461	216	6,942	2,718	-	46,344
ม.ต้น	17,176	-	6,595	-	94	2,161	1,572	1,093	28,691
ม.ปลาย/ปวช.	9,577	5,450	9,377	-	4	781	566	367	26,122
ปวส.	-	2,955	-	-	-	-	-	-	2,955
อุดมศึกษา	-	111	-	-	9,048	-	-	-	9,159
รวม	70,426	8,516	17,739	588	9,526	13,725	7,166	1,460	129,146

ที่มา : ข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2562-2565) จังหวัดเลย ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ V-NET ของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจังหวัดเลย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2560 - 2561

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		
	2560	2561	เพิ่ม / ลด
จังหวัดเลย	40.92	40.53	-0.39
ศธภ.10	39.31	39.52	0.21
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39.86	39.92	0.06
ประเทศ	41.60	41.63	0.03

จากตารางที่ 4 ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2561 ในภาพรวมของจังหวัดเลย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.53 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2560 (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.92) พบว่า ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2561 ลดลง (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ลดลง -0.39)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ V-NET ของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาจังหวัดเลย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2560 - 2561

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		
	2560	2561	เพิ่ม / ลด
จังหวัดเลย	35.65	37.87	2.22
ศธภ.10	35.25	37.83	2.58
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35.85	38.65	2.80
ประเทศ	37.11	40.04	2.93

จากตารางที่ 5 ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2561 ในภาพรวมของจังหวัดเลย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.87 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสอบ V-NET ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2560 (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.65) พบว่า ผลการสอบ V-NET ระดับ ปวส. ปีการศึกษา 2561 เพิ่มขึ้น (คะแนนเฉลี่ยร้อยละ เพิ่มขึ้น 2.22)

ปัญหาและอุปสรรคด้านการศึกษา

จากการดำเนินงานด้านการศึกษาและการวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดเลย จากด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านบริหารจัดการ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน

- ผู้เรียนยังมีภาวะทุพโภชนาการ
- ผู้เรียนในวัยเรียนอายุ 6 – 14 ปี ยังไม่สามารถเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ครบทุกคน
- นักเรียนระดับประถมศึกษา ชั้น ป.1 - ป.3 ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ครบ 100%
- ในภาพรวมของจังหวัดเลย มีผู้เรียนออกกลางคัน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 0.04
- ย้ายที่เรียนบ่อยเนื่องจากผู้ปกครองย้ายถิ่นฐานบ่อย ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
- ผลการทดสอบระดับชาติ NT, O-NET, N-NET, V-NET มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ
- ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัย เช่น มาสาย ขาดเรียน โดดเรียน
- นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 นิยมเรียนต่อสายสามัญศึกษา มากกว่า สายอาชีวศึกษา ส่งผลให้สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มได้ไม่มาก ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานระดับกลางเพิ่มมากขึ้นในอนาคต
- สายอาชีวศึกษาที่ยังไม่สามารถเป็นทางเลือกที่แท้จริงให้กับนักเรียนที่สนใจเรียนต่อในสายอาชีพ
- จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษายังลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก “ค่านิยม” ของผู้ปกครองนิยมเรียนต่อสายสามัญ
- ปัจจุบันระบบการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนยังไม่ตอบโจทย์สถานประกอบการ ปัญหาผลิตบุคลากรไม่ตรง

กับความต้องการของตลาดแรงงาน ยังขาดการเตรียมบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จที่การศึกษาขาดทักษะ ความรู้ความสามารถ ที่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ ด้วยเหตุนี้ ปัญหาการขาดแคลนปัญหาในเชิงคุณภาพและความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานร่วมด้วย

- กระบวนการจัดการเรียนการสอนยังพบกับปัญหา เช่น สถานที่ในการปฏิบัติจริง และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งยังไม่มีความพร้อม หรือมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะความรู้ในภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง
- นักเรียนเป็นผู้เสพยาและค้ายาเสพติด
- การทะเลาะวิวาทในสถานศึกษาและต่างสถาบัน
- นักเรียนติดเกมส์แล้วไม่เข้าเรียนในชั่วโมงเรียน
- นักเรียนขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม
- นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านเขียนภาษาต่างประเทศ
- ในระดับอาชีวศึกษายังมีผู้เรียน อ่าน - เขียน ภาษาไทยยังไม่ถูกต้อง
- จำนวนชั่วโมงการสอนของครูมีมากเกินไปเนื่องจากขาดแคลนอัตรากำลังครู
- กลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบเป็นผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ และย้ายถิ่นสูง ไม่สามารถเข้ารับบริการร่วมกิจกรรมได้ต่อเนื่อง
- กระแสโลกาภิวัตน์และวัตถุนิยม ทำให้ข้อมูลไหลบ่าเข้าถึงประชาชนได้เร็วและหลากหลาย ทำให้ศีลธรรมเสื่อมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นคนดีทำได้ยากมากขึ้น
- เด็กพิการเรียนจบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ เนื่องจากทัศนคติของสังคมยังไม่ยอมรับความสามารถของคนพิการ
- ปัจจุบันระบบการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนยังไม่ตอบโจทย์สถานประกอบการ ปัญหาผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ยังขาดการเตรียมบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จที่การศึกษาขาดทักษะ ความรู้ความสามารถที่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ ด้วยเหตุนี้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระดับอาชีวศึกษาหรือแรงงานระดับปฏิบัติการจึงมิได้เป็นเพียงแค่ปัญหาในเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาในเชิงคุณภาพ และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานร่วมด้วย

2. ด้านบุคลากร

- ครูผู้สอนไม่ตรงวุฒิ ขาดแคลนครูในบางพื้นที่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กทำให้เกิดความขาดแคลนในภาพรวม
- จำนวนชั่วโมงการสอนของครูมีมากเกินไปเนื่องจากขาดแคลนอัตรากำลังครู
- ขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักสหวิชาชีพ

- คุณภาพของครูยังไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม “ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ”
- ขาดแคลนครูชาวต่างชาติที่ตรงกับสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอน

3. ด้านงบประมาณ

- งบประมาณด้านการศึกษาไม่เพียงพอทั้งด้านบุคลากร วิชาการ อาคารสถานที่ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาได้ตามมาตรฐาน
- เงินอุดหนุนรายบุคคลของระบบอาชีวศึกษาไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้ เพราะมูลค่าเงินอุดหนุนไม่ได้ถูกปรับขึ้นนับตั้งแต่ปี 2551 ซึ่งไม่สะท้อนต้นทุนการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น
- การขาดแคลนทรัพยากรในระบบอาชีวศึกษา ทั้งงบประมาณ อุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนและครู
- ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน/ผู้จัดบริการ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ไม่เท่ากัน

4. ด้านบริหารจัดการ

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 120 คน)
- ยังขาดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา สถานศึกษาของรัฐและเอกชน ในทุกระดับการศึกษา
- การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
- ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายยังน้อย

แนวโน้มการศึกษาในอนาคต

แนวโน้มสถานการณ์การศึกษาในอนาคต 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.ด้านหลักสูตรใหม่ จากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงหันมาสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคม สถาบันการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตร ใหม่ ๆ อาทิ หลักสูตรที่บูรณาการระหว่างสองศาสตร์ขึ้นไป เช่น ระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรเดียว จะมีหลายสาขาวิชา เรียนช่วงย่นจะผนวกการตลาดและการบัญชีเข้าไปด้วย เป็นต้น และมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา

2.ด้านหลักสูตรนานาชาติ เนื่องจากสภาพยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุนทำให้ตลาดแรงงานในอนาคต ต้องการคนที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ส่งผลให้ความต้องการการศึกษาที่เป็น

ภาษาสากลมีมากขึ้น ที่สำคัญการเปิดเสรีทางการศึกษา ยังเป็นโอกาสให้สถาบันการศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาจัดการศึกษาในประเทศไทย และเปิดหลักสูตรภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ ยังมีส่วนกระตุ้นให้หลักสูตรการศึกษานานาชาติมีแนวโน้มได้รับความนิยมมากขึ้น แต่เนื่องจากหลักสูตรนานาชาติมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น การเรียนในหลักสูตรนี้ยังคงจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้เรียนที่มีฐานะดี

3.ด้านการจัดการศึกษามีความเป็นสากลมากขึ้น สภาพโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงในทุกด้านร่วมกันทั่วโลก ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ กฎกติกา การดำเนินการด้านต่าง ๆ ทั้งการค้า การลงทุน การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เชื่อมต่อกัน ประกอบการเปิดเสรีทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลหลักสูตรการเรียนการสอน บุคลากรด้านการสอน หลักสูตร จากสถาบันการศึกษาต่างประเทศเข้าสู่ไทย อันมีผลทำให้เกิดการเปรียบเทียบและ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาไทยต้องพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเป็นสากลที่เป็นที่ยอมรับ อีกทั้งการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมในระดับสากล

4.ด้านความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาลดลง เนื่องจาก รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ส่งเสริมการเพิ่มสิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชน อีกทั้งสภาพการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนการสอน ทำให้ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เข้าถึงคนได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาลดลงในกลุ่ม สถาบันการศึกษาของรัฐ ส่วนการจัดการศึกษาโดยสถาบันการศึกษาเอกชน ผู้เรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อย อาจเข้ารับ บริการทางการศึกษาได้ลดลง เนื่องจากค่าเล่าเรียนแพง

5.ด้านโอกาสรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เมื่อเปิดเสรีทางการศึกษา จะก่อให้เกิดการแข่งขันในการจัดการศึกษาทั้งจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศมากขึ้น หากพิจารณาในแง่บวก การเปิดเสรีทางการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องด้วยสถาบันแต่ละแห่งจะแข่งด้านคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษา คุณภาพการศึกษาจะเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก เนื่องจากการเปิดเสรีทางการศึกษา ที่เปิด โอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาต่างชาติเข้ามาเปิดการเรียนการสอน จึงเป็นแรงกดดันให้สถาบันอุดมศึกษาไทยต้องพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย